

Situering impactanalyse

► Vlaams Regeerakkoord 2015-2019

- “(...) Tegen 2015 laten we een **impactanalyse** uitvoeren over de invoering van statiegeld op (plastic) flessen en blik.”

► Dubbele doelstelling

hoeveelheid zwerfvuil ↓

Selectieve inzameling en recyclage ↑

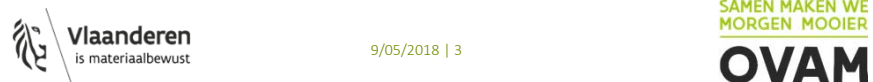

Situering impactanalyse

► Uitgevoerd door

► December 2014 – oktober 2015

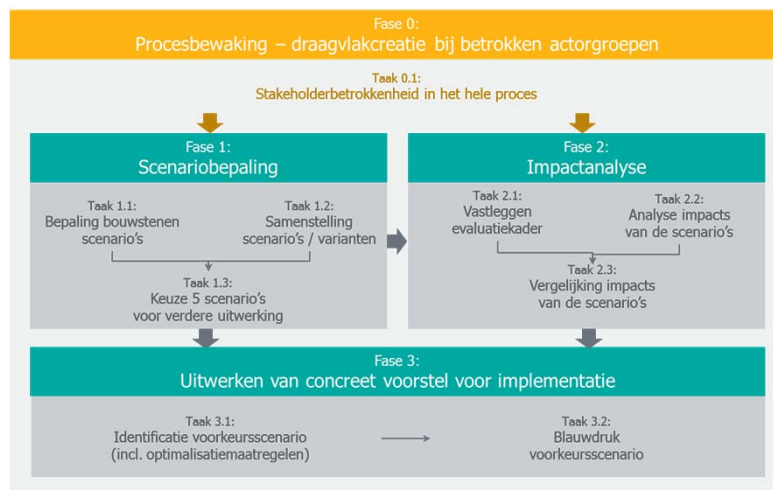

Situering impactanalyse

► Klankbordgroep

Plan van aanpak

9/05/2018 | 5

Verschillende rapporten

- ▶ **Rapport impactanalyse fase 1 en 2**
 - Impact van invoeren statiegeld volgens **5 scenario's**
- ▶ **Rapport fase 3**
 - Blauwdruk voor invoeren statiegeld volgens het **voorkeursscenario**
- ▶ **Addendum bij rapport fase 1 en 2**
 - Herziening **kostprijs** statiegeldsysteem
 - Impact van statiegeld op **zwerfvuil**
 - Impact van statiegeld op verschuivingen in **aankoopgedrag**
- ▶ **Juridisch onderzoek**
 - **Juridische** knelpunten en oplossingen voor het invoeren van statiegeld in Vlaanderen

→ Zie www.ovam.be/statiegeld

9/05/2018 | 6

Impactanalyse fase 1 & 2

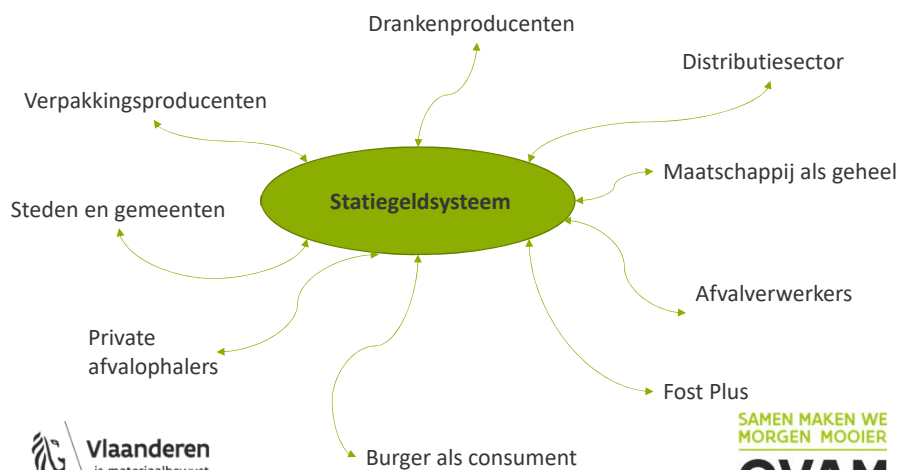
 Vlaanderen
is materiaalbewust

**SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER**
OVAM

5 scenario's

Scenario's	Scope		Inhoud	Logistieke stromen Plaats en wijze terugname
	Materiaal	Volume		
Scenario 1: maximaal scenario	Alle materialen	Alle volumes	Alle inhouden	Zo maximaal mogelijk: grote en kleine distributie, containerparken, publieke locaties
Scenario 2: maximaal scenario (excl. Glas)	Alle materialen excl. eenmalige glazen drankverpakkingen	Alle volumes	Alle inhouden	Zo maximaal mogelijk: grote en kleine distributie, containerparken, publieke locaties
Scenario 3: maximaal zwerfvuils scenario	Alle materialen	Volumes < 0,75 l	Alle inhouden	Distributie: klein & groot, publieke locaties
Scenario 4: zwerfvuils scenario voor blik en PET	PET en blik	Volumes < 0,75 l	Alle inhouden	Distributie: klein & groot, publieke locaties
Scenario 5: minimaal scenario	PET en blik	Alle volumes	Alle inhouden	Zo minimaal mogelijk: enkel grote distributie

Impacts per actorgroep

Kosten en opbrengsten scenario's

Tabel 3: Jaarlijkse kosten en opbrengsten statiegeldsysteem voor de 5 scenario's (€ mln)

Scenario	1	2	3	4	5
Kosten					
Grote distributie	25	25	25	22	22
Containerparken en publieke ruimten	13	13	5	5	0
Kleine distributie	25	23	15	13	0
Transport	20	18	9	8	7
Telcentra	4	4	3	2	0
Centrale systeem	4	4	3	3	3
Kosten producenten	5	5	3	3	4
Totaal kosten	95	92	63	55	36
Opbrengsten					
Niet geïnd statiegeld	73	68	43	38	53
Niet ingeleverde bonnetjes	11	10	7	6	10
Materialen	19	17	8	7	15
Totaal opbrengsten	102	96	57	51	78
Saldo	7	4	-6	-5	42

Kosten en opbrengsten scenario's

► Kosten per verpakking

Tabel 4: Kosten statiegeldsysteem uitgedrukt per eenheid van verpakking (€ cent)

Scenario	1	2	3	4	5
Totaal kosten (€ mln / jaar)	95	92	63	55	36
Aantal verpakkingen (mln)	2905	2729	1730	1524	2129
Kosten per verpakking exclusief materiaalopbrengsten (€ cent)	3,3	3,4	3,6	3,6	1,7

► Duitsland: 4,3 - 5,8 € cent

► Nederland: 6 - 8 € cent

Grote gevoeligheid kosten

Tabel 7: Jaarlijkse kosten per scenario (exclusief materiaalopbrengsten) (€ mln) – gevoeligheidsanalyse

Scenario's	1	2	3	4	5
Initieel resultaat kosten exclusief opbrengsten (€ mln)	95	92	63	55	36
Aantal RVM's - 50 % (€ mln)	82	78	53	46	30
Aantal RVM's +50 % (€ mln)	109	105	73	65	43
Geen RVM's in publieke ruimten en containerparken (€ mln)	83	79	58	50	36
Transportkosten - 75 % (€ mln)	81	78	56	50	31
Transportkosten + 75 % (€ mln)	110	105	70	61	42
Tijdsbesteding kleine distributie- 75% (€ mln)	79	76	53	47	36
Tijdsbesteding kleine distributie + 75 % (€ mln)	112	107	73	64	36
Kosten producenten -75 %	92	88	61	53	33
Kosten clearing 0,2 cent / verpakking	99	95	66	58	39
Alles laag	40	39	31	27	21
Alles hoog	144	138	93	81	51
Kosten per verpakking (€ cent)	1,4 - 5,0	1,4 - 5,1	1,8 - 5,4	1,8 - 5,3	1,0 - 2,4

Grote gevoeligheid opbrengsten

Tabel 9: Gevoeligheidsanalyse inkomsten (mln € / jaar)

Scenario's	1	2	3	4	5
Initieel resultaat opbrengsten (€ mln)	102	96	57	51	78
Inzamelpercentage 98 % (ipv 90 %, € mln)	47	44	24	22	38
Inzamelpercentage 80 % (ipv 90 %) (€ mln)	172	161	99	88	129
Statiegeldbedrag van 10 cent (ipv 25 cent, € mln)	52	49	28	24	40
Statiegeldbedrag van 50 cent (ipv 25 cent, € mln)	186	175	107	95	141
Materiaalprijsen -50 % (€ mln)	93	87	54	47	70
Materiaalprijsen +50 % (€ mln)	112	105	61	54	86
Inzamelpercentage 98 %, materiaalprijs -50 % (€ mln)	37	34	20	18	29
Statiegeldbedrag 50 cent, materiaalprijs + 50 % (€ mln)	195	183	111	98	149
Opbrengsten per verpakking (eurocent)	1,3 – 6,7	1,3 – 6,7	1,2 – 6,4	1,2 – 6,4	1,4 – 7,0

Impact op zwerfvuil: daling kost

	Referentiescenario	Scenario's 1 t.e.m. 5 bij invoeren van statiegeld op eenmalige drankverpakkingen
Totale kost zwerfvuil + ledigen straatvuilbakjes	59,2	39,1
Kost opruiming zwerfvuil	41,4	24,9
Kost ledigen straatvuilbakjes	17,8	14,2
Totale besparing t.o.v. huidige situatie		- 20,1 mln €

- ▶ **Aandeel drankverpakkingen in zwerfvuil:**
 - 4% in aantal stuks, 20 à 33% in gewicht, 40% in volume (IOK Mol)
- ▶ **Samenstelling straatvuilbakjes:**
 - 50% huishoudelijk afval en 50% zwerfvuil
- ▶ **100% daling van drankverpakkingen in zwerfvuil:**
 - Maximale daling van 40% voor opruimkost zwerfvuil: 16,5 mln€
 - Maximale daling van 20% voor kost ledigen vuilbakjes: 3,6 mln€
 - Totaal: 20,1 mln€

Nuancering daling zwerfvuilkost

► Addendum rapport:

- **Vork 50-100%** daling van drankverpakkingen in zwerfvuil
- Kost afhankelijk van **opruimstrategie**:
 - Vaste rondes: besparing van 1,8 mln€ à 3,6 mln€
 - Beeldgericht opruimen(+ geen betere beeldkwaliteit nastreven): besparing van 7,6 mln€ à 15,2 mln€ vermindering van de kosten

► Opruimkosten zwerfvuil:

- Impactanalyse gebruikt kosten van **2013**
- Nieuwe cijfers van 2015 liggen veel **hoger**

► Aandeel drankverpakkingen in zwerfvuil:

- Resultaten opruimacties in Vlaanderen zijn **variabel**
- Buitenlandse studies zijn moeilijk te **vergelijken** en vaak enkel aantallen
- Nieuwe analyse zwerfvuil door OVAM is lopend

9/05/2018 | 15

Andere effecten vermindering zwerfvuil

► Effecten die niet (kwantitatief) meegenomen werden in de studie:

- Sociale effecten (**hinder**)
- Effecten zwerfvuil op **ecologie** (verwijzing andere studies)
- Kost verwijdering afval uit **bermmaaisel** om dit economisch te kunnen valoriseren
- Impact van zwerfvuil op **vastgoed**
- ...

Impact op materiaalkringlopen

Tabel 13: Inzamel- en recyclagegraad van de eenmalige drankverpakkingen (2013) [17]

	Markt VL aantal	%< 75cL	Markt VL T/j	%< 75cL	Recyclage vanuit selectieve inzameling T/j	Recyclage vanuit selectieve inzameling %	Totale recyclage- graad
Aluminium blik	375 M	99,8%	4.966	99,6%	3.437	69,2%	98,7%*
Staal blik	540 M	99,3%	14.499	97,6%	6.562	45,3%	98,7%*
PET	1200 M	50,6%	32.040	36,8%	26.225	81,9%	81,9%
HDPE	112 M	42,0%	3.471	31,2%	3.351	96,5%	96,5%
Glas	176 M	13,4%	110.179	3,8%	114.641	104%	104,00%
Drankkarton	370 M	37,1%	10.749	12,9%	9.973	92,8%	92,8%

*o.a. 9.200 T metalen uit drankverpakkingen worden ook gerecupereerd uit restafval

- **Aanname van 90% retourgraad in het statiegeldsysteem:**
 - Enkel verhoging **recyclagegraad** PET
 - Wel hogere **inzamelgraad** blik (aluminium en staal) en PET

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Netto-kost SGS versus vermeden kost

Tabel 36: Vergelijking kosten, opbrengsten en vermeden kosten in de verschillende scenario's van invoeren van statiegeld op éénmalige drankverpakkingen (in mln €)

Scenario	0	1	2	3	4	5
Totale kosten	30	98 – 112	102 – 113	84 – 89	78 – 82	52 – 60
Waarvan kosten SGS	0	95	92	63	55	36
Waarvan (resterende kosten) selectieve inzameling	30	3,1 – 17	9,6 – 21	21 – 26	23 – 27	16 – 24
Materiaalopbrengsten (uit SGS + selectieve inzameling)	18	20	20	19	19	20
Netto kosten (totale kosten – materiaalopbrengsten)	12	78 – 91	81 – 93	65 – 70	59 – 63	31 – 39
(Maatschappelijke) Baten		37 – 54	32 – 42	26 – 32	26 – 31	29 – 40
(1) Vermeden kost selectieve inzameling PMD / glasbot (KT – LT)		14 – 27	9,3 – 21	4,2 – 8,8	3,4 – 7,5	6,6 – 15
Waarvan voor lokale overheden (KT – LT)		2,0 – 4,1	1,4 – 3,1	0,6 – 1,3	0,5 – 1,1	1,0 – 2,2
(2) Vermeden kost inzameling restafval (KT)		2,7	2,7	2,1	2,1	2,7
(3) Maximaal vermeden kost zwerfvulopruiming (huidige totale kost : 59)		20	20	20	20	20
Waarvan voor lokale overheden		19	19	19	19	19

9/05/2018 | 18

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Impactanalyse fase 3

Vlaanderen
 is materiaalbewust

SAMEN MAKEN WE
 MORGEN MOOIER
OVAM

Voorkeursscenario

- Drankverpakkingen gemaakt van metaal (drankblikjes) of kunststof (PET / HDPE)
- Alle inhouden
- $0,10 \text{ l} < \text{volume} < 3 \text{ l}$
- Statiegeld van 25 eurocent per verpakking
- Terugnameverplichting voor (middel)grote distributiecentra ($> 400\text{m}^2$ netto-verkoopsoppervlakte)
- Overige verkooppunten kunnen vrijwillig aansluiten
- Invoering in Vlaams gewest

Vlaanderen
 is materiaalbewust

SAMEN MAKEN WE
 MORGEN MOOIER
OVAM

Addendum rapport: herziening kostprijs

Tabel 4: Vergelijking van de aangepaste kostenraming met de oorspronkelijke kostenraming en de kostenraming door Guissard en Van Cauter

Post	Eigen raming op basis van fase 2	Eigen raming na verdere detaillering	Guissard en Van Cauter (2015)
Grote distributie	22	38	55
Afschrijving- en rentekosten RVM's	7	12	14
Onderhoudskosten RVM's	5	7	8
Kosten ruimtebeslag	4	8	13
Personeelskosten vervangen zakken en schoonmaak	5	6	13
Personeelskosten scannen bonnetjes	-	5 ²⁵	7
Overig	1	1	-
Kleine distributie	19	19	19
Transport	14	6	5
Tel- en sorteercentra	3	5	16
Personeel	2	3	15
Overig	1	2	1
Centrale systeem	3	4	6
Kosten producenten	4	4	4
Totaal kosten (mln €)	66	77	105
Totaalkosten per verpakking (eurocent)	3,0	3,5	4,7

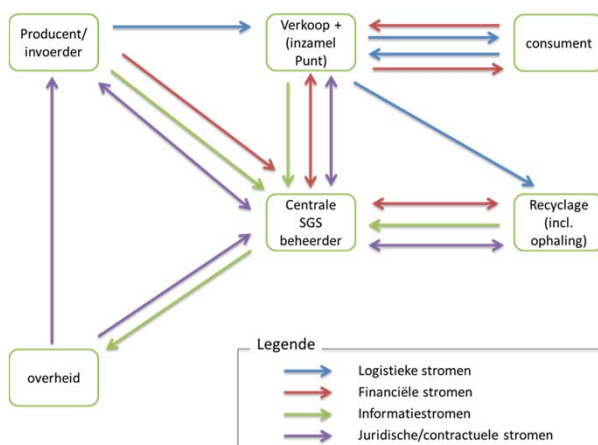
Vlaanderen
is materiaalbewust

9/05/2018 | 21

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Organisatie: centraal beheersorganisme

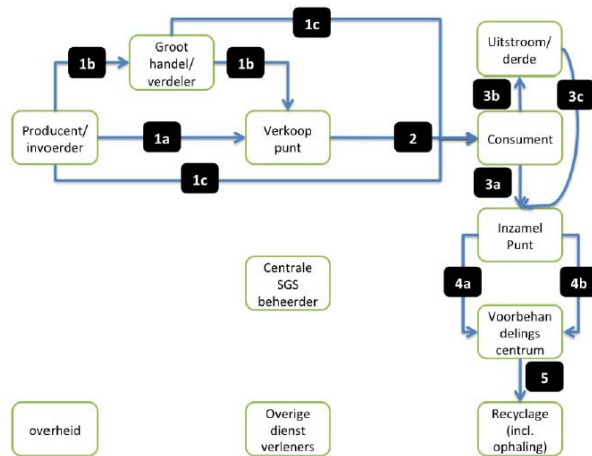

Vlaanderen
is materiaalbewust

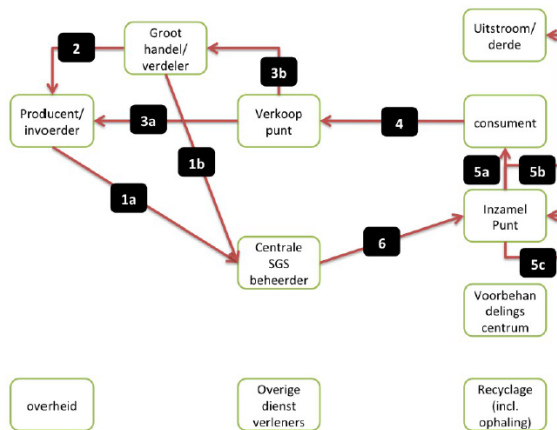
SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

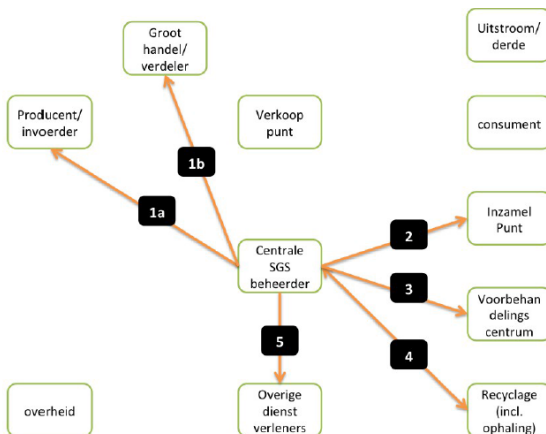
Logistieke stromen

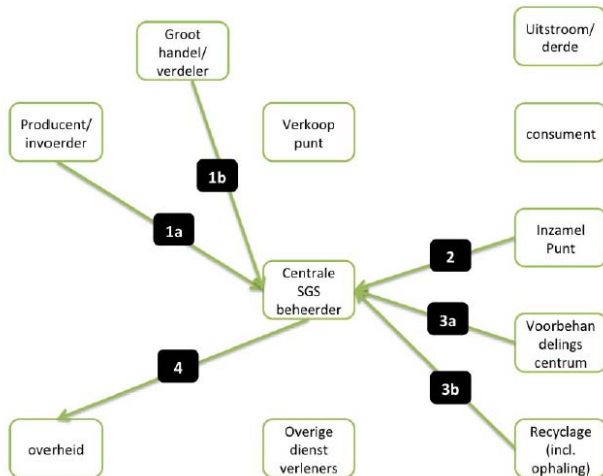
Financiële stromen: statiegeld

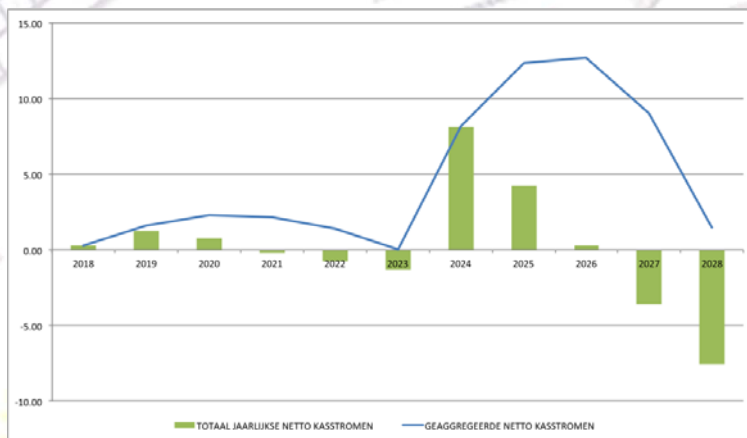
Andere financiële stromen

Informatiestromen

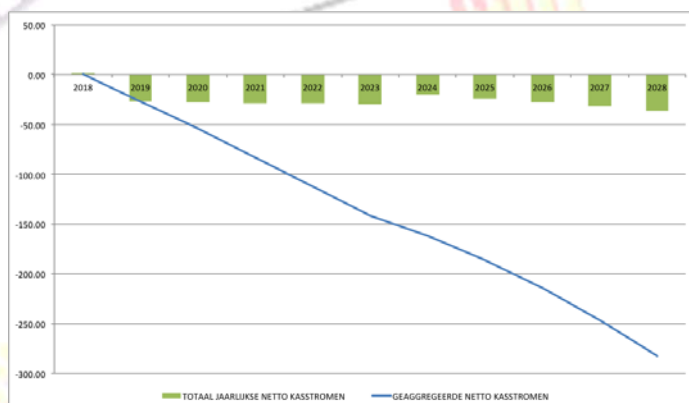
Financieel plan

9/05/2018 | 27

Sensitiviteitsanalyse

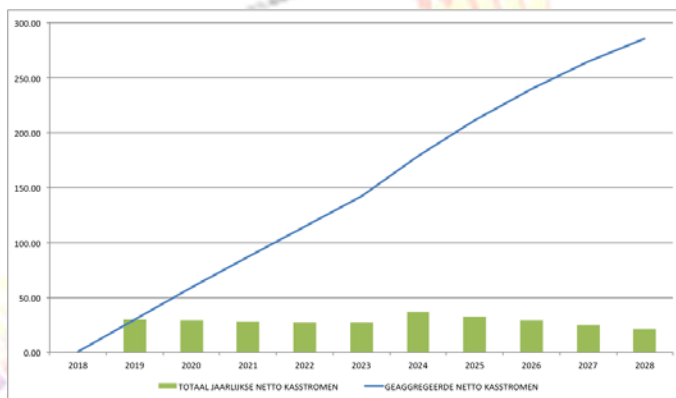
► Stijging van de terugnamegraad van 90 tot 95%

9/05/2018 | 28

Sensitiviteitsanalyse

- ▶ Daling van de terugnamegraad van 90 tot 85%

9/05/2018 | 29

Juridische analyse

Conclusies

- ▶ **Statiegeld = bevoegdheid van de gewesten**
 - **Autonome** verplichting
 - Vrijstelling van een **heffing**
- ▶ **Juridische risico's bij eenzijdige invoering van statiegeld door Vlaanderen**
 - Belgische Economische Unie (BEMU) en intergewestelijk vrij verkeer
 - Aanbeveling: wijziging van het **ISA** (intergewestelijk samenwerkingsakkoord betreffende preventie en beheer van verpakkingsafval)
- ▶ **Aanbrengen markering = productnorm**
 - **Federale** overheid is bevoegd
- ▶ **Gelijke behandeling grote en kleine distributiecentra**
 - Beide **facultatief**
 - Beide **verplicht** met beperking voor kleine handelszaken tot terugnameplicht van verkochte verpakkingen (cf. Duitsland, Nederland)

Dank voor uw aandacht Zijn er nog vragen?

Vlaamse overheid
Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
Stationsstraat 110
2800 Mechelen
T 015 284 284
F 015 203 275
www.ovam.be
info@ovam.be